

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 czerwca 2015 roku Z. N. wystąpił przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę zadośćuczynienia w kwocie 35.000 zł za doznaną krzywdę na skutek śmierci osoby najbliższej – ojca. Ponadto powód domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie dwukrotności stawki minimalnej.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania według norm przepisanych.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

W dniu 22 lipca 2003 roku F. N. jechał samochodem marki H. (...) o numerach rejestracyjnych (...) w stronę C.. Od strony C. z przeciwka jechał samochodem marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...) R. K.. Pomimo iż występowała na jezdni linia ciągła i w niewielkiej odległości znajdował się zakręt R. K. rozpoczął manewr wyprzedzania samochodu F. (...) doprowadzając do czołowego zdarzenia z prawidłowo jadącym samochodem marki H. (...) kierowanym przez F. N.. Prawomocnym wyrokiem z dnia 5 maja 2004 roku wydanym przez Sąd Rejonowy w Trzciance w sprawie o sygnaturze K 203/03 R. K. został uznany za winnego umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, skutkiem czego było nieumyślne spowodowanie wypadku, w następstwie którego śmierć na miejscu poniósł F. N.. Za popełnienie przestępstwa z art. 177 §2k.k. R. K. został skazany na karę 1,8 lat pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres 4 lat.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 5 maja 2004 roku w sprawie K 203/03 – k.211 akt Sądu Rejonowego w Trzciance K 203/03; wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile w sprawie XIV C 1213/08 – k. 35-49; okoliczność bezsporna)

Z. N. był synem F. N.. Ojciec i syn byli ze sobą zżyci. W chwili śmierci ojca Z. N. miał 30 lata, a F. N. 57 lat. Z. N. mieszkał w odległości 100- 200 metrów od ojca. W chwili śmierci ojca miał swoją rodzinę i dwoje dzieci. Spotykali się bardzo często, spędzali wspólnie święta, uroczystości rodzinne, spotykali się wtedy w domu F. N.. Z. N. mógł zawsze liczyć na pomoc ojca i radę. F. N. interesował się problemami syna i jego rodziny, wspierał ich w potrzebie.

(dowód: odpis aktu zgonu – k. 34; kopia dowodu osobistego – k. 50, 51, 58; odpis aktu urodzenia – k. 59; oświadczenie Z. N. – k. 60; zdjęcia – k. 65; zeznania świadka Ł. N. – k. 175, 176; zeznania świadka R. G. – k. 176, 177; zeznania świadka W. N. – k. 177; zeznania świadka A. N. – k. 178; zeznania świadka M. N. – k. 175; zeznania powoda Z. N. – k.175w zw. z k. 275, 276)

O śmierci ojca Z. N. dowiedział się w pracy. Bardzo ciężko przeżył wiadomość o śmierci ojca. Był to dla niego szok. Nie odważył się jednak obejrzeć zwłok ojca w kostnicy. Po wypadku ojca Z. N. odczuwał podczas jazdy samochodem niepokój i lęk. W późniejszym czasie lęk ten skoncentrował się na obawie o córki, gdy przebywały w trakcie podróży. Śmierć ojca spowodowała czasowy rozstrój zdrowia psychicznego Z. N.. Pojawiły się u niego długotrwanie utrzymujące się reakcje żaloby i zaburzenia stresowe pourazowe. Po śmierci F. N. Z. N. miał obniżony nastrój, odczuwał nasilony żal, przygnębienie i smutek, uczucie pustki, brak radości w życiu, izolował się, zamykał w sobie, doszło u niego do zaburzeń psychosomatycznych w postaci nerwobóli, zaburzeń snu, apetytu, pojawiały się stany lękowe związane z przeżytym stresem. Miało to również przełożenie w trudnościach z powrotem do pracy. Stan taki trwał przez kilka lat od zdarzenia. Nastąpiło obniżenie jakości codziennego życia powoda, występowało poczucie rozbicia jego rodziny. Stał się bardziej wrażliwy emocjonalnie, neurotyczny i lękliwy. Przejawia nadmierną troskę o bliskich i pojawiają a się u niego reakcje lękowe sytuacyjne. Z. N. nie pogodził się ze śmiercią ojca, ale z upływem czasu jego negatywne przeżycia z tym związane osłabły.

(dowód: zeznania powoda Z. N. – k.175 w zw. z k. 275, 276; opinia biegłego psychologa B. L. z dnia 25 stycznia 2017 roku – k. 216-223 oraz z dnia 10 czerwca 2017 roku – k. 248, 249, a także opinia ustna z dnia 5 października 2017 roku – k. 274, 275)

Pojazd V. (...) o numerze rejestracyjnym (...) był ubezpieczony w (...) S.A. z siedzibą w W. z siedzibą w W. w zakresie odpowiedzialności cywilnej.

(dowód: okoliczność bezsporna; akta szkody – k. 208)

Z. N. działając za pośrednictwem swojego pełnomocnika, pismem z dnia 9 lipca 2014 roku zgłosił (...) S.A. z siedzibą w W. z siedzibą w W. roszczenie w trybie art. 448 k.c. w związku z art. 24§1k.c. o zapłatę kwoty 100.000 zł z powodu śmierci ojca F. N.. W dniu 25 listopada 2014 roku Z. N. zostało przyznane zadośćuczynienie w kwocie 5.000 zł.

(dowód: zgłoszenie szkody – k. 31-34; akta szkody k.208)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, w tym zawartych w akaych Sądu Rejonowego w Trzciance o sygn.. K 203/03, a także zeznania świadków Ł. N. (k. 175, 176), z R. G. (k. 176, 177), W. N. (k. 177), A. N. (k. 178), M. N. (k. 175), zeznania powoda Z. N. (k.275, 276, 175), a także opinii biegłej psycholog B. L. z dnia 25 stycznia 2017 roku (k. 216-223) oraz z dnia 10 czerwca 2017 roku (k. 248, 249), a także opinii ustnej z dnia 5 października 2017 roku (k. 274, 275).

Sąd uwzględnił zeznania powoda oraz świadków. Powód opisał zwoje przeżycia związane ze śmiercią ojca i w tym zakresie nie sposób było przedstawić dowodów przeciwnych. Świadkowie opisali relacje panujące w tej rodzinie oraz cierpienie powoda. Ich zeznania były spójne i konsekwentne. Żadnych przeciwnych dowodów w sprawie nie przedstawiono.

Biegły psycholog B. L. jest stałym biegłym sądowym Sądu Okręgowego w Poznaniu. Jej kwalifikacje do przygotowania opinii jak w niniejszej sprawie nie mogą budzić wątpliwości.

Biegła psycholog na podstawie dokumentacji akt sprawy i bezpośredniego badania powoda jednoznacznie stwierdziła u powoda długotrwałą reakcję żałoby, zaburzenia stresowe pourazowe, zaburzenia psychosomatyczne, nadwrażliwość, neurotyczność, lękliwość, a zatem niekorzystne zmiany stanu emocjonalnego, w szczególności bezpośrednio po śmierci ojca. U powoda biegła dostrzegła izolowanie się, zaburzenia snu, zaburzenia apetytu. Stan taki utrzymywał się przez kilka lat. Powód miał poczucie rozbicia rodziny, w której silnym elementem był F. N.. Biegła obszernie przedstawiła wyniki badania powoda i uargumentowała własne wnioski. Opinia jest wyczerpująca i przedstawia wszechstronnie skutki wypadku od strony psychologicznej. Biegła szczegółowo odniosła się do zarzutów zgłoszonych przez stronę pozwaną do opinii w piśmie z dnia 7 marca 2017 roku. Biegła przyznała, iż proces żałoby został już zakończony. Teraz zostały negatywne odczucia, ale znacznie słabsze. Biorąc pod uwagę długość trwania okresu żałoby, jego intensywność, była to żałoba nietypowa. Biegła podkreśliła, że śmierć nagła częściej prowadzi do takiej nietypowej żałoby. Biegła przyznała też, iż nadmierna troska powoda o córki związana jest ze śmiercią F. N.. Należy zgodzić się też z biegłą, iż nerwobóle powoda miały niewątpliwie przyczynę w śmierci ojca powoda, co nie wyklucza wpływu również innych czynników jak choroba żona powoda, czy codzienny stres w pracy czy w życiu osobistym. Jak wynika z całego materiału w sprawie F. N. był silną postacią w życiu całej rodziny powoda. Mimo że powód założył własną rodzinę choćby ze względu na bliskość zamieszkania od ojca, cały czas podlegał silnym wpływom F. N., który synowi pomagał i wspierał go. Nagła śmierć ojca musiała odcisnąć na Z. N. silne piętno i mogła na długo zachwiać jego światem, poczuciem bezpieczeństwa, spowodować stres i różne zaburzenia w psychice. Stanowisko pozwanego podkreślającego, iż była to tylko zwyczajna żałoba, typowa dla takich przypadków oparta na prywatnej opinii psychologa złożonej w aktach szkody jest w ocenie Sądu niezasadne i nie może skutecznie podważyć opinii niezależnej biegłej powołanej przez Sąd.

Sąd uwzględnił powołane wyżej dokumenty, których prawdziwości i autentyczności strony nie kwestionowały. Sąd uznał natomiast za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy pozostałe załączone do akt dokumenty, w tym zawarte

w aktach szkody. Między innymi dotyczy to opinii prywatnej sporządzonej na zlecenie pozwanego. Sąd powołał w sprawie niezależnego biegłego psychologa, aby ocenił stan psychiczny powoda w związku z wypadkiem. Opinia ta była całkowicie wystarczająca dla ustalenia w tym zakresie okoliczności.

Na podstawie art.19ust.1 ust. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 roku (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 392) poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Art.9ust.1 powołanej ustawy stanowi, iż umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego obowiązkiem ubezpieczenia za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym. Mocą art. 34 ust. 1 omawianej ustawy, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Z kolei art. 35 tej ustawy stanowi, ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

W niniejszej sprawie (...) S.A. z siedzibą w W. związany był umową ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej samochodu marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności wobec powoda z tytułu wypadku spowodowanego przez R. K. dnia 22 lipca 2003 roku.

Ponieważ zdarzenie będące podstawą powództwa miało miejsce przez nowelizacją art.446 k.c., podstawą roszczenia jest art. 448 k.c. w związku z art. 24§1 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 października 2014 r.(I ACa 475/14, LEX nr 1537487; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24 września 2014 r. (I ACa 405/14 , LEX nr 1563607). Zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się. Natomiast mocą art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Podzielić należy pogląd wyrażony w wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2015 (II CSK 595/14, LEX nr 1809874), iż w przypadku śmierci osoby najbliższej czyn niedozwolony wyrządza krzywdę jego bliskim przez naruszenie ich dobra osobistego w postaci zerwania więzi emocjonalnej, szczególnie silnej w relacjach rodzinnych. Zadośćuczynienie o jakim mowa w art. 448 k.c. ma na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej, traumatycznych przeżyć z nią związanych oraz ułatwienie przystosowania się do zmienionej sytuacji życiowej. „W przypadku naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej, zadośćuczynienie przyznane na podstawie art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. obejmuje różne aspekty krzywdy spowodowanej śmiercią osoby bliskiej. Jego wysokość powinna być ustalona na takim poziomie, by spełniało ono swój cel, jakim jest wynagrodzenie krzywdy związanej z gwałtowną zmianą sytuacji członków rodziny zmarłego. Suma ta powinna jednak uwzględniać przede wszystkim rozmiary krzywdy realnie odczuwanej przez osoby występujące z danym roszczeniem według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.)”(wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 czerwca 2015 r. (I ACa 195/15, LEX nr 1761754). „Na rozmiar krzywdy spowodowanej śmiercią osoby bliskiej (art. 448 k.c.) wpływ mają przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią tej osoby, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego.” (wyrok Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 10 czerwca 2015 roku (I ACa 1824/14, LEX nr 1766088).

W ocenie Sądu, powód jednoznacznie udowodnił, iż F. N. był dla niego osobą najbliższą. Nie chodzi wyłącznie o pokrewieństwo, ale o żywą i intensywną więź z ojcem. F. N. wychował syna, ukształtował jej osobowość, przeżywał jego sukcesy, smucił, gdy syn doznawał porażek i syn o tym wiedział, czuł jego obecność, ojciec był dla niego autorytetem i naturalnym wzorcem. Rodzina ta wzajemnie się wspierała, współpracowała, spędzała wspólnie wolny czas i wszelkie uroczystości.

W wyniku śmierci ojca powód przeżyła rozpacz, które pozostawiły trwałe ślady w jego psychice. Utrata więzi z ojcem spowodowała u niego poczucie smutku, osamotnienia. Wraz ze śmiercią ojca powód utracił pewną część swojego dotychczasowego życia, którego stałym elementem było wsparcie ze strony ojca, spotkania, rozmowy z nim, świadomość, iż może w trudnej sytuacji na niego liczyć, że będzie korzystał z jego pomocy. Część świata powoda niewątpliwie zginęła bezpowrotnie razem ze śmiercią F. N.. To traumatyczne zdarzenie wiązało się też z długotrwałą reakcją żałoby, zaburzeniami stresowymi pourazowymi, zaburzeniami psychosomatycznymi. Powód na trwałe pozostał bardzo wrażliwy emocjonalnie, neurotyczny i lękliwy i przejawia nadmierną troskę o swoich bliskich. Przez pewien czas miał obniżony nastrój, zaburzenia snu i apetytu. Oczywiście z czasem te dolegliwości osłabły. Pozwany zapłacił powodowi tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca kwotę 5.000 zł, którą trudno traktować jako jakąkolwiek realną rekompensatę po stracie rodzica. Ustalając zadośćuczynienie w tej sprawie Sąd musi wziąć pod uwagę zakres odczuwanej przez powoda krzywdy na chwilę wyrokowania. Pamiętać należy, iż o zadośćuczynienie powódka wystąpiła po 11 latach od chwili śmierci ojca. Z upływem lat siła negatywnych przeżyć, odczuwane początkowo cierpienie i skala poczucia krzywdy u powoda musiały ulec osłabieniu. Żadne podniesione w sprawie okoliczności nie wskazują, aby powód przeszedł przez okres żałoby w sposób nietypowy. Oczywiście jest bowiem, iż śmierć ojca była dla niego początkowo szokiem. Powód nie leczył się ani psychiatrycznie, ani psychologicznie po śmierci ojca. Prawidłowo realizuje swoje role społeczne. Z pewnością odczuwany przez powoda żal i smutek są dużo mniejsze niż w chwili śmierci ojca. Przyjęcie, iż po 14 latach są równie intensywne, jak zaraz po śmierci ojca, byłoby sprzeczne z doświadczeniem życiowym. Ustalając zadośćuczynienie Sąd uwzględnił też fakt, iż niezwłocznie po zgłoszeniu roszczenia o zadośćuczynienie pozwany określił kwotę wypłaty. Uwzględniając znaczny upływ czasu, który przynajmniej częściowo złagodził żal i rozpacz przeżywane po śmierci ojca, Sąd uznał za współmierne zasądzenie zadośćuczynienia w kwocie 35.000 zł proponowanej przez pozwanego. Wypłacona została kwota 5.000 zł, a zatem do wypłaty pozostało 30.000 zł. Co do pozostałej dochodzonej kwoty 5.000 zł oraz odsetek od tej kwoty Sąd powództwo oddalił jako niezasadne.

Odnośnie terminu, od którego mogą być liczone odsetki za opóźnienie w przypadku zadośćuczynienia Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 22 lutego 2007 roku (ICSK 433/06, LEX nr 274209), iż zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia przekształca się w zobowiązanie terminowe w wyniku wezwania przez pokrzywdzonego skierowane wobec dłużnika do spełniania świadczenia (art. 455k.c.). Pozwany dowiedział się o roszczeniu o zadośćuczynienie w kwocie łącznej 115.000 zł dnia z pisma z dnia 9 lipca 2014 roku. Zgodnie z art. 817§1k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku. Dnia do dnia 8 sierpnia 2016 roku pozwany winien przeprowadzić postępowanie likwidacyjne. Nawet jeżeli przyjąć, iż ze względu na upływ czasu likwidacja szkody wymagała 3 miesięcy, termin ten płynął dnia 9 października 2014 roku. Pozwany odjął ostateczną decyzję o nie płaceniu żadnego innego zadośćuczynienia, aniżeli 5.000 zł. Opierając się na wskazanej interpretacji art. 481§1k.c. Sąd orzekł od pozwanego na rzecz powódki odsetki od kwoty 30.000 zł od dnia 25 października 2014 roku, bowiem wtedy pozwany wiedział już o wysokości roszczenia powoda, znał okoliczności wypadku i mógł zaspokoić to roszczenie nie narażając się na odsetki za opóźnienie.

W pozostałym zakresie ponad kwotę 30.000 zł i odsetki od tej kwoty Sąd roszczenie oddalił.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100k.p.c. dzieląc je stosunkowo między powódkę i pozwanego. Powód uzyskał 30.000 zł z dochodzonych 35.000 zł, czyli wygrał w 85%. Pozwany wygrał w 15%. Na koszty składają się: opłata od pozwu – 1.750 zł, koszty zastępstwa prawnego – 2 x 2.400 zł (§6pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów

nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – tekst. jedn. Dz.U. z 2013r. poz. 461 ze zm.; §6pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – tekst. jedn. Dz.U. z 2013r. poz. 490 ze zm.), opłata za pełnomocnictwa 2 x 17 zł (jedno pełnomocnictwo od powódki i jedno pełnomocnictwo od pozwanego). Powód poniósł w sprawie celowe i niezbędne koszty w wysokości 4.167 zł (2.400 zł + 17 zł + 1.750 zł). Pozwany poniósł koszty w wysokości 2.417 zł (2.400 zł + 17 zł). Pozwany winien zatem zwrócić powodowi tytułem zwrotu kosztów kwotę 3.541,95 zł, w tym 2.040 zł tytułem zwrotu wynagrodzenia pełnomocnika. Powód winien zapłacić pozwanemu kwotę 362,55 zł, w tym kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów wynagrodzenia pełnomocnika.

/-/ S.S.R. Piotr Chrzanowski